

השקעה בחברות כלולות (IAS 28) והסדרים משותפים (IFRS 11) - חברת שקד ופקאן

שיעורי החזקה בחברת פקאן:		
01/01/19-30/06/19	30/06/19-01/01/20	01/01/19-30/06/19
25%	30%	חברת שקד
50%	50%	חברת לוז
25%	20%	חברת צנבר
100%	100%	סה"כ
נתון	6,000	מספר מניות מחזיקה שקד בפקאן
6,000/30%=	20,000	מספר מניות חברת פקאן ליום 01/01/19
התחלק מחצית ללוז ומחצית לצנבר	4,000	מספר מניות שהונפקו ביום 30/06/19
	24,000	סה"כ מניות החל מיום 30/06/19

01/01/19 - בהתאם לתקנון חברת פקאן - החלטות לגבי הפעילויות הרלוונטיות של חברת פקאן יתקבלו ברוב של 75% מזכויות ההצבעה בחברה. לפיכך, לא ניתן לקבל החלטה לגבי הפעילויות הרלוונטיות של חברת פקאן, אלא בהסכמתם המשותפת של חברת שקד ולוז. מכאן, שלחברות שקד ולוז קיימת למעשה שליטה משותפת בחברת פקאן מתוקף הסדר חו"י (תקנון). בנוגע לשאלה האם מדובר בעסקה או פעילות משותפת - במקרה דנן, בחינה של התנאים המופיעים בסעיף 33 לתקן IFRS11 תביא למסקנה כי מדובר בהסדר מסוג עסקה משותפת (שכן מדובר בגוף נפרד, אשר לא הצורה המשפטית ולא ההסדר עצמו קובעים שלצדדים יש זכויות לנכסים ומחויבויות להתחייבויות של ההסדר וכן לא מתקיימות עבודות ונכסיות מיוחדות נהגדרתם בתוך). לפיכך, לצדדים יש זכויות לנכסים וטו של ההסדר. שותף בעסקה משותפת יכיר בזכותו בעסקה המשותפת כהשקעה ויטפל בהשקעה זו תוך שימוש בשיטת השווי המאזני בהתאם להוראות IAS 28.

30/06/19 - בעקבות הפקת המניות של חברת פקאן, חברת שקד יורדת בשיעור החזקה מ-30% ל-25%. בהתאם לתקנון חברת פקאן, החלטות לגבי הפעילויות הרלוונטיות של חברת פקאן יתקבלו ברוב של 75% מזכויות ההצבעה. לאחר ההנפקה, אין קומבינייה אחת של צדדים השולטים במשותף (קר), רוב של 75% יתקבל באמצעות זכויות ההצבעה של חברת שקד וחברת לוז באמצעות זכויות ההצבעה של חברת לוז וחברת צנבר. אי לכך, באותו מועד לא ניתן להגיד כי שלחברת שקד שליטה משותפת ומאכן שלל הצדדים להסדר יש השפעה מהותית בלבד על חברת פקאן. לפיכך, החל מאותו מועד תסופל חברת פקאן כחברה כלולה. **יצוין כי מעבר זה אינו מהווה שינוי סיווג.** בהתאם לסעיף 24 לתקן IAS 28, "אם השקעה בחברה כלולה הופכת להשקעה בעסקה משותפת לא יתרת השקעה הופכת להשקעה בחברה כלולה, היות ממשיכה ליישם את שיטת השווי המאזני ואינה מודדת מחדש את יתרת השקעה".

ביאור 1 - טיפול בר"מ יום הרכישה				
01/01/2019	תנועה	30/06/2019	תנועה	31/12/2019
45,000	-2,250	42,750	-2,250	40,500
60,000	-3,000	57,000	-3,000	54,000
15,000	750	14,250	750	-13,500

הרכב חשבון השקעה בחברת פקאן ליום 01/01/19	
74,700	הון
600	ע"ע והתאמות מדיניות
-150	מכונות ייצור - התאמת מדיניות
75,150	התחייבות מסים נדחים
	נכסים מזוהים טו
-3,375	ר"מ DOWN משאית
-10,150	רווח מרכישה הדדמנותית
61,625	תמורה
71,775	חובה - השקעה בכלולה
5,000	זכות - חזומן
45,000	זכות - משאית
15,000	זכות - רווח הון
10,150	זכות - רווח מרכישה הדדמנותית
3,375	חובה הפסדי אקוויטי
3,750	חובה - הצאות מסים שוטפים
3,750	זכות - חזומן

הרכב חשבון השקעה בחברת פקאן ליום 30/06/19 לפני הנפקה	
76,800	הון
567	ע"ע והתאמות מדיניות
-142	מכונות ייצור - התאמת מדיניות
-3,206	התחייבות מסים נדחים
74,019	ר"מ DOWN משאית
	סה"כ

ביאור 2 - חילוף רווח חברת פקאן + התייחסות לדיבידנד	
249,000	הון י'פ' 1.1.19
40,000	הנפקה
-5,000	הכרות דיבידנד
14,000	רווח נקי
298,000	הון י'ס' 31.12.19
7,000	נתון כי הרווח הנקי מתפלג אחיד ולכן
7,000	בל כל חצי שנה

דיבידנד
ביום 1.3.2019 הכריזה חברת פקאן על חלוקת דיבידנד בסך 5,000 לבעלי מניותיה שחזיקו במניות חברת פקאן ביום 1.10.2019 (יום ה-X). בחברה כלולה המועד הרלוונטי להכרה בדיבידנד מראות המשקיע (כמוזמן/כדיבידנד לקבל) היום ה-X, כלומר היום בו קמה למשקיע הזכאות לקבל את הדיבידנד. בעוד שבדוחותיה העצמיים של החברה המוחזקת, ההכרה בדיבידנד (קר), קיטון בתוך כנגד מוזמן/דיבידנד לשלם) מבוצעת כבר במועד ההכרזה (שכן באותו מועד קמה לחברה המחויבות לתשלום הדיבידנד). לפיכך, ככל שמדובר בהשקעה בחברה כלולה, במועד ההכרזה לא תהיה השפעה על חשבון ההשקעה (שהינה מראות המחזיק), אלא רק ביום ה-X.

ביאור 3 - חילוף שנות הפחתה מכונות ייצור	
13,500	עלות מופחתת ליום 01/01/19
1,500	הוצאות פחת ב-2019
9.0	שנות הפחתה שנתחל לתחילת 2019

תנועה בחשבון ההשקעה בחברת פקאן לחצי שנה 2019	
2,100	רווח נקי בתקופה
-33	ע"ע והתאמות מדיניות
8	מכונות ייצור - התאמת מדיניות
169	התחייבות מסים נדחים
2,244	ר"מ DOWN משאית
	סה"כ
2,244	חובה - השקעה בכלולה
2,244	זכות - רווחי אקוויטי

הרכב חשבון השקעה בחברת פקאן ליום 30/06/19 - לאחר הפקעה		
הון	74,000	$(256,000+40,000)*25\%=$
ע"ע והתאמות מדיניות		
מכונות ייצור - התאמת מדיניות	472	$567*25\%/30\%=$
התחייבות מסים נדחים	-118	
ר"ט מ' DOWN משאית	-2,672	$14,250*25%*(1-25\%) / (3,206)*25\%/30\%=$
סה"כ	71,682	
חובה - הפסדי אקוויטי	2,336	$71,682-74,019=$
זכות - השקעה בכלולה	2,336	

הרכב חשבון השקעה בחברת פקאן ליום 31/12/19		
הון	74,500	$(296,000+7,000-5,000)*25\%=$
ע"ע והתאמות מדיניות		
מכונות ייצור - התאמת מדיניות	695	$(14,778-12,000)*25\%=$
התחייבות מסים נדחים	-174	
ר"ט מ' DOWN משאית	-2,531	$13,500*25%*(1-25\%)=$
סה"כ	72,490	

תנועה בחשבון ההשקעה בחברת פקאן לחצי שנה 2019		
רווח נקי בתקופה	1,750	$7,000*25\%=$
חלוקת דיבידנד	-1,250	$(5,000)*25\%=$
ע"ע והתאמות מדיניות		
מכונות ייצור - התאמת מדיניות (בגין פחת)	-28	$472*0.5/8.5=$
התחייבות מסים נדחים	7	
ר"ט מ' DOWN משאית	141	$750*25%*(1-25\%)=$
מכונות ייצור - התאמת מדיניות (הערכה מחדש)	250	ביאור 4
התחייבות מסים נדחים	-63	$1,000*25\%=$
סה"כ	807	
חובה - השקעה בכלולה	807	
חובה - מזומן	1,250	
זכות - רווחי אקוויטי	1,870	
זכות - קרן הערכה מחדש	188	

ביאור 4 - רווח כולל אחר מראות חברת שקד		
שווי הוגן מכונות ייצור ליום 1/1/19	15,500	נתון
הוצאות פחת ב-2019	-1,722	
עלות מופחתת מכונות ייצור ליום 31/12/19	13,778	
שווי הוגן	14,778	
שערך מראות המחזיקה	1,000	

נדרש א' - יתרות השקעה בחברה כלולה ליום 31 בדצמבר 2019		
השקעה בכלולה	72,490	

נדרש ב' - יתרות תוצאתיות הקשורות להשקעה בכלולה		
רווחי אקוויטי	8,552	(*) התקבלה גם תשובה שהציגה את הרווח מרכישה הזדמנותית במסגרת שורה נפרדת
רווח הון	15,000	
הוצאות מסים שוטפים	-3,750	
רווח כולל אחר	188	

נדרש ג' - יתרות תוצאתיות הקשורות להשקעה בכלולה		
<p>כללי - בכל הנגע ליצירת התחייבות מיסים נדחים - כדי לעמוד בתנאי הפטור ליצירת התחייבות מיסים נדחים לא מספיק שאין צפי להיפוך אלא נדרש למעשה לבחון האם קיימת שליטה על מועד היפוך (במילים אחרות - האם ניתן למנוע היפוך ע"י מכירה/דיבידנד).</p> <p>עסקה משותפת - כאשר מדובר בעסקה משותפת, ההנחה היא שהמשקיע יכול למנוע היפוך שכן יש לו יכולת למנוע היפוך הנובע ממכירה (ע"כ שלא ימכור את השקעתו) וכן למנוע היפוך ע"י חלוקה של דיבידנד (שכן כל ההחלטות מתקבלות פה אחד, לרבות ההחלטה בדבר חלוקת דיבידנד). לפיכך, במקרה של שליטה משותפת התנאים לפטור מתקיימים והחברה לא תיצור התחייבות מס נדחה בגין ההשקעה בחברת פקאן.</p> <p>כלולה - ההנחה היא שהמשקיע אמנם יכול למנוע היפוך ע"י מכירה אך אינו שולט בחלוקה של דיבידנד (אלא אם נאמר במפורש כי יש לו זכות וטו). לפיכך, כל עוד הכנסות מדיבידנד חייבות במס - החברה דרשת ליצור התחייבות מס נדחה בגין ההשקעה בחברת פקאן. מאחר ובתאריך 31.12.2019 חברת פקאן מטופלת כחברה כלולה, ומאחר ולמועד זה נוצר הפרש זמני חייב במס, תיצור החברה מיסים נדחים בגין ההשקעה בחברת פקאן.</p> <p>ההשפעה על נדרש 1 היא קיומה של התחייבות מיסים נדחים בגין ההשקעה בחברת פקאן. כמו כן, קרן ההון בגין חברות כלולות תהיה קטנה יותר שכן יזקף לה אותו חלק מהמס הנדחה שנגרם בגלל הגידול בהפרש הזמני בעת משיכת רווחי OCI.</p> <p>ההשפעה על נדרש 2 היא הוצאות מיסים נדחים שתרשום חברת שקד בגין יצירת התחייבות המס הנדחה, כאשר חלקן ייזקפו לרווח והפסד וחלקן (בגין חלק חברת שקד בפרטי OCI של פקאן) ייזקפו לרווח כולל אחר. בנוסף, הוצאות המיסים השוטפים יכללו גם הוצאות מס בגין ההנכסה מדיבידנד.</p>		